OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
Lainsäädäntöneuvos Liisa Leppävirta

Lausunto

10.10.2022

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Oikeusministeriön lausunto työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle (HE 173/2022 vp)

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriön kirjallista lausuntoa koskien hallituksen esitystä laeiksi palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta (HE 173/2022 vp).

Esityksestä lausutaan kunnioittavasti seuraavaa:

Oikeusministeriö on antanut hallituksen esitysluonnoksesta lausunnon esityksen valmisteluvaiheessa. Oikeusministeriö on lausunnossaan arvioinut palkkaturvaviranomaisen tiedonsaanti- ja tiedonanto-oikeuksiin kaavailtuja muutoksia. Oikeusministeriön lausunnossa esitettyjä seikkoja on huomioitu hallituksen esityksen perusteluissa, joita on jatkovalmistelussa asianmukaisesti täydennetty. Oikeusministeriö kiinnittää kuitenkin vielä huomiota seuraaviin hallituksen esityksen kohtiin. Alla mainitut huomiot koskevat myös hallituksen esityksen toisessa lakiehdotuksessa esitettyjä vastaavia säännöksiä ja niiden muotoiluja.

Hallituksen esityksen ensimmäisen lakiehdotuksen 28 §:n 1 momentissa säädettäisiin palkkaturva-asian asianosaisen velvollisuudesta antaa lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot palkkaturvaviranomaiselle. Momentissa ei ole nimenomaisesti säädetty salassapitovelvollisuuden murtavasta muotoilusta. Säännös vastaa kuitenkin tältä osin voimassa olevaa säännöstä. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

mikäli tiedonantovelvollisuuden on tarkoitus kattaa julkisuuslaissa tai muussa laissa salassa pidettäviksi säädettyjen tietojen luovuttamisen, tulisi säännöksessä säätää nimenomaan salassapidon murtavasta muotoilusta. Jos tiedonluovuttamiseen velvoitetut eivät ole ko. tiedoista laissa säädetyn perusteella salassapitovelvollisia, on esityksen mukainen muotoilu asianmukainen.

Hallituksen esityksen 28 c §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevaa lakia vastaavasti siitä, että momentissa tarkoitetut tiedot on oikeus saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti. Tiedonhallintalaissa säädetään yleislakina tietojen luovuttamisesta viranomaisten välillä teknisen rajapinnan avulla (22 §). Perusteluissa ei ole käsitelty säännöksen suhdetta tiedonhallintalaissa säädettyyn ja muutoinkin epäselväksi jää säännöksen oikeudellinen tarve ja merkitys. Momentissa säädetty tiedonsaantioikeus on lisäksi säädetty väljästi koskemaan lain täytäntöönpanoa varten välttämättömiä tietoja. Muotoilu on vakiintuneen perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön (ks. esim. PeVL 48/2018 vp, s. 5 ja siinä viitatut lausunnot) valossa väljä, joskin kyseessä on tältä osin voimassa olevassa laissa olevaa säännöstä vastaava muotoilu. Voimassa olevaan lakiin nähden tiedonsaantioikeutta laajennettaisiin koskemaan uusia tiedonluovuttamiseen velvoitettuja viranomaisia. Perustelujen perusteella vaikuttaisi, että ainakin maahanmuuttoviraston tiedonluovutusvelvollisuudesta olisi mahdollisuus säännösperusteisesti säätää nyt ehdotettua täsmällisemmin ja tarkkarajaisemmin koskemaan esimerkiksi työskentelyoikeuden selvittämisen kannalta välttämättömiä tietoja.

Oikeusministeriö on valmisteluvaiheen lausunnossaan kiinnittänyt huomiota esitettyjen tiedonluovutussäännösten arviointiin myös itsekriminointisuojan kannalta. Ehdotettujen säännösten suhdetta itsekriminointisuojaan on käsitelty asianmukaisesti säännöskohtaisissa perusteluissa.